

Copy Right by

C. M. Shah

લકાતી મોહીની

19-10-77-75

વાણિજી

72227

બે આના.

પ્રાચીન ગ્રંથોનો અભિજ્ઞાન

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાત કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૪૪૫ વર્ગાંક

પુસ્તકનું નામ મનહારી મોહિની

વિષય ક્ર. : ૨૦૩૨,

મલકાતી મોહિની

—અથવા—

❀ કૃષ્ણ બંસરી ❀

રા' માંડલીક.-રાગ. આશાવરી-

હક છોડ સખી ચલ સગ મેરે, તોહે વૃજમે કા'ન બુસાવતુ હૈ.
 નહીં તુમ ખીન વાકો ચયન પાત નહીં, ખાન પાન કધુ ભાવત હૈ.
 માર મુગટ નહીં પહેનત હય, નહીં અંગ સુગંધ લગાવત હૈ,
 નહીં ઘેનુ ચરાવન જાત સખી, વોહે અંચીનાદ ન ભાવત હૈ.
 ક્યું એસો હીયો તેરો કીન ભયો, તોહે લાજ શરમ નહીં આપત હૈ,
 જાકો જોગીજન ધ્યાન ધરત. અજાદિ પાર ન પાવત હૈ.
 તોરી પ્રીતમે ભુલ ગયો પ્રભુતા, તકસીર વો માફ કરાવત હૈ,
 એક ખાત ન ઝુક કહું જની, અખ કયા છતના તરસાવત હૈ.
 પ્રિયા માંધોસે એગે મીસો પ્યારી, વોતો, તેરોહી નાજ ઉઠાવત હૈ.
સુરદાસ ભજન.

—રાગ, પદ—

કયુરે નીંદુભર સોયા બુસાફીર, કયુરે નીંદુભર સોયા,
 મનુષ્ય દેહ દેવનકો દુર્લભ, જનમ અકારથ ખોયા-મું
 ધનદારા જોગન સુત તેરા, વામે મનુ તેરા મોહ્યા,
સુરદાસ પ્રભુ ચલેહી પંથકો, પીછે નૈનુ ભરભર રોયા-મું

[૨]

ભુદ્ધદેવ. —રાગ, ગઝલ.

પડતી હવે મુજને ખબર, તુમાં જણાયે હર્ષ નહિ,
આ જગતની જંગલની, ચતુરાઈ તે દીડી નહિ.
જ્યાં પ્રેમ મારો ઝળહળે, ત્યાં તે દીધો બદલો ખરો,
ઘરખારને છોડ્યા વિના યુક્તિ કશી સુજી નહી

હવે તો જો જરા જાગી(ર)

ચોળી વિભૂતિ અંગ, બન્યો શું યોગી (ર)

સમાધી જુઠી દે ત્યાગી (ર)-હવે.

વિલાસી મહેલના વાસી, તને આ શી લગન લાગી (ર)
મધુરાં પુષ્પને ત્યાગી, ગ્રહા કંઠા શું હીન ભાગી (ર)-હવે.
હંડી આથ ધારીને, મે તારો સંગ કીધો તો,
ભર્યો દધ બ્રહ્માવી ઓ ! વિચીત્ર શું ગયો ત્યાગી (ર)-હવે.

ઉદયલાલુ.

—:□:—

બોલો મારા પ્રેમી પોપટજી બોલો બોલો, બોલો બોલો. મેના બોલાવે,
બોલો રંગ રશીયાજી ડોલો જરી ડોલો, ડોલો. ડોલો. પ્યારી ડોલાવે.
મેનાં તારા વચનની વેણા વાગી, લાગી લાગી લક્ષીત લેહ લાગી,
મેનાં 'વ્હાંકી મેના કે, ના કહે, પથ્થ જાગી, જાગી અજાય મેત જાગી.
પહેલાં પોપટજી પ્યારા રામજી સભારો-વાહ ? મેના શું-સતી

સીતા વિસાલો.

ચતુર સુગંધ સીતા-રામ ઉચરાવો.....બોલો.
પોપટજી પાંજરું સોનાતું સળવું, લાડીલી હું લાલચુ નથી કે લલચાવું.
સોને રૂપે શું બીડ ભિતરની ભાગી.....ભાગી.
રૂડા મુઝાને રમે રમાડું, પાંખે લાક્ષીને રૂળ મીઠું ખવાડું,
ભાવના સુખ્યા જનમે શું ? બાવી ભાવના જુલાવે ?-બોલો.

સરહારબા.

—રાગ-ઉસ્તાદી—

અંસીવાલા આગેરે મારે દેશ, પ્યારી સામરી સુરત પ્યારો બેસ-અં.
 આવન આવન કેહ ગયોજી, કર ગયો કોલ અનેક,
 ગીણુતાં ગીણુતાં ધીસ ગઇ, મોરી આંગળીઆરી રેખ.
 સાંવરીયા રસીલા સલુણા, પીચાને જ્યાયે કરયે નીશાર,
 હુમતો જોગી પ્રેમકેરે, પ્રેમ હમારો દેશ
 શુદ્ધ નહીં પાઈ પીયુકી, તખ લીયો આ વેશ.-અં.

જલસા સંગ્રહ.

—રાગ, પીલુ, પદ—

કીસીકા કૌન સંગથીરે આખા—કીસીકા.
 જુહીરે માયા જગત ભુલાયા, કહેત પુરાણુકી પોથીરે-આ-કી.
 દૌલત દુનીયા માલ ખાનનાં, માત પિતા સંગ નાહીરે-આ-કી.
 આપહી આપે અકેલા રીંગના, હોતે મશાનકી માટીરે-આ-કી.

કળીર લજન.

—રાગ. કીરતન—

મુખડા ક્યા દેખો દરપનમેં, તેરે દયા ધરમ નહીં મનમેં--મું
 જોશી કુલ રહી કુલવાડી, આસ રહિત નીજ કુલમેં,
 એક દીન એસી હો જયગી, આક ઉડેગી તનમેં--મું
 ચુવા ચદન, અખીર અરગજ, શોભે ગોરે તનમેં,
 ધન જોખન હો ધડીકા સાથી, છુટ જાવેગા ક્ષણમેં--મું
 ઝડી કોડી માયા જોડી, સુરત રહે નીજ ધનમેં,
 દશ દરવાજા બધ રહે તો, રહે ગઇ સમઢી મનમેં--મું
 આંસનકી એક નાવ લગાઇ, લે ચલે જંગલમેં,
 ધરમી ધરમી પાર ઉતર ગયે, પાપી કુખે જલમેં;
 કહત કળીરો-સુનો બાઇ સાધુ, એ ક્યા લગ રહી મનમેં--મું

ચાલુ જમાનો.

-સમય પ્રભાવ-

અવસરને વશ બસ થઇ રહેવું, દુઃખ આવે તે તો સહેવું,
 દુઃખ આવે તે તો સહેવું, પ્રભુ રહે કોને કહેવું.-અ.
 વેળા વશ સીતારામ થયા વનવાસી,
 વેળા વશ દ્રૌપદી થઈ સૈરન્દ્રી દાસી-એથી શિક્ષણ લેવું.-અ.
 વેળા વશ નળ નૃપ, ગયા જુગારે હારી,
 ભટકી હમયંતી વનવન હાથ ખીચારી-છે ભાગ્ય પ્રબળ એવું.-અ.

બુદ્ધદેવ.

—ગઝલ—

દુઃખીને ડરાવે શાને, મરેલાને • મારે શાને,
 બળેલાને બાળે શાને, વૈરી વિધિ,
 રીઝાવી સતાવે શાને, સતાવી રીબાવે શાને,
 રીબાવી જીવાડે શાને, દયાના નિધિ.
 શશિને કલંકો દીધાં, શુભાષો મનોહર કીધાં,
 નિયંતા તે આવી શાને, અનિતી કીધી.-દુઃખી
 ચંદનને કુસુમનાં દીધાં, સાગર જળ ખારાં કીધાં,
 અમૃત કહી ઝેર દીધાં, જીવન અકારાં કીધાં;
 રમણી હૃદયે આશા, નિરાશા દીધી.-દુઃખી.

મહાધૈતા કાદંબરી.

—:□:—

હમારી લાજ તમારે હાથ, ઓ નાથ નિભાવજોરે....હમારી.
 “સદ્ગુણ જ્ઞાન સુબુદ્ધિ આપો, સતચિત આનંદ ઉરમાં સ્થાપો.”
 અગમ નિગમનો માર્ગ સુગમ બતલાવજોરે...હમારી.
 ભક્તિ થકી ભવ બંધન તુટે, ડગલે ડગલે આયુષ્ય પુટે,
 શ્રીધર અમ તન મનના તાપ સમાવજોરે....હમારી લાજ.

શુદ્ધદેવ.

—રાગ-ભજન—

કાયા કાચ કુંપી, તું તો ચેતરે, હિલુ ભાગી હંસા;
 અવિચળ પદીતે તું પેખરે, હિલુ ભાગી હંસા-કાયા૦
 ઝંઝવાનાં નીર સમજ આ, કાચી જીંદગાની તારી;
 મમતા મુકી દે ને તું તારીરે, હિલુ ભાગી હંસા-કાયા૦
 એ દિનના છે ધરજળ સધળાં, એ દિન અહિં રહેવાનું છે,
 એ દિનનાં છે સગાસંબંધી, એ દિન સુખ લેવાનું છે.
 એ દિનનો છે પંખી મેળો, અંતે ઉડી જવાનું છે,
 લોકો જેને દુનિયા કહે-તે, એક મુસાફર ખાનું છે.-કાયા૦
 મહાશ્વેતા કાદંબરી. —:□:—

પતિ વીના પ્રેમદાના મનના, પુરાય ક્યાંથી કોડ,
 કહે સખી પુરાય ક્યાંથી કોડ ?
 સરજન હારે સરજી જગમાં, નરનારીની જોડ. (૨૧)
 પશુ પક્ષી વન વૃક્ષ નિહાળો-સૃષ્ટિ માંહિ સધળે જમ ભાળો,
 નાના મોટા જીવ જાંતુમાં, પણ એવી નથી ખોડ-સ૦
 પતિ ભજ્યે પાતક સહુ ટળતાં, અખંડ સુખડાં સેજે મળતાં,
 પતિ વિના સાહેલી જગમાં, હરાય જીતી હોડ-સ૦
 દાનવી માયા. —:□:—

ગાન મધુરાં ગાય રતિનાં રૂપે કામ લગવે,
 સ્નેહ સુધારસ સીંચન કરતાં ઘડી ઘડી શરમાવે, મુજને એ આહુત સાવે.
 વાત વાતમાં રીસ કરીને રોષ દોષ દર્શાવે,
 પણ મમતાથી પગે પડું તો, છાતી શું લપટાવે—મુજને.
 કરી કમાણી પૈસા લાવે પેટીમાંજ દખાવે,
 કુંચી કરમાં દ્યો ચોકાણી ! કહી કહી ખોલાવે.—મુજને.

[૬]

ધર કુકડો થઇ ધરમાં બેસી આજા નિત્ય ઉઠાવે.
ધરની દેવી કહી સહુજી સેવા સર્વ બજાવે—મુજને.
પ્રેમ પુષ્પને પ્રેમ ભોગી તે પ્રેમસુધા પીવરાવે,
પ્રેમેથી પરિરંભણ આપી પ્રેમ ઝુલે ઝુલાવે—મુજને.

ઉમા દેવડી

—:□:—

છોડો છોડો છબીલા, જાગ્યો જાગ્યો હડીલા,
મારી લુટાશે નવલખ લાજ-છબીલા.
તમે મોટા પુરુષ મહારાજ, પાણી પહેલાં ખાંધી લ્યોને પાન-મારી.
વાહ વાહ વચન રસીલા. તારાં નયન રંગીલા,

ગોરી ગાળે સર્વનું ગુમાન-રસીલી પ્યારી ગાળે
લાગે જેને પ્રીતીનું પાન, ગણે નાના મોટા સૌ સમાન.—ગોરી.
સાખી { કથન કથે જગમાં બધાં, વિરલા પાલાણુહાર,
{ પ્રીતિ ભગત ભામા સદા' વચન નિલાવનહાર.

મુઠો મુઠો માનુની ગુમાન, શાણા દસી છું તારી સુજણ,
ચાલો આવો ચતુર પ્રીય પ્રાણ.—છોડો.

ધના ભગત.

—ભજન—

રામબાણ વાગ્યા હોય તે જાણે, ઓલ્યા મુરખ મનમાં ન આણે.
ઢ્રુવને વાગ્યાં, પ્રલહાદને વાગ્યાં, હરી ને બેઠાં ઠેકાણે,
ગર્જવાસમાં શુકદેવને વાગ્યાં, એવું વેદ વચન પરમાણે—રામ.
મોરદ્વજ રાજનું મન હરી લેવા, મહારો વાલો આવ્યા જે ટાણે,
લઈ કરવત મરતક પર મેલ્યું, પત્ની-પુત્ર બેઠાં તાણે-રામ.
મીરાંબાઇ ઉપર કોપ કરીને, ઓલ્યો રાણેજી ખડક તાણે,
ઝેરના પ્યાલા મહારા ગીરધરલાલે, આરોગ્યા અમૃત ઠેકાણે-રામ.
નરસીંહ મહેતાની હુડી શીકારી, બહાલે ખેપ ભરી ખરે ટાણે,
આગળ સંત અનેક ઔધાર્યા, એવું ધનાભગત ઉર આણે-રામ.

[૭]

મીરાંબાઈ.

—રાગ લજન—

કાનુડે શું જાણે મહારી પ્રીત, બાઈ અમે બાળ કુંવારાંરે-કાં
જળરે જુમનાના અમે ભરવા ગયાતારે, કાનુડે આવીને છાંટયા
તીર, ઉડયાં છરરરરરરે-કાં
શેરીએ ને શેરીએ અમે રમતા, ને ભમતારે, કાનુડે આવીને ખેંચ્યા
ચીર, ફાટયાં ચરરરરરરે-કાં
વંદરાને વનમાં વહાલે રાશ રમાડયારે, કાનુડે તાણી માર્યા તીર,
વાગ્યા ચરરરરરરે-કાં

લજનામૃત. —રાગ લજન મીરાંબાઈ કૃત—

બલીહારી રસીયા ગીરધારી, સુંદર સ્યામ હો તજ અમને
મથુરાંના વાસી, આવા ન બનીયેજ.

બાંસદડી વાગે વહાલા, ભણુકારા વાગેને, વજ વાટ લાગે આરી,—સુંદર
જમુનાનો કાંઠો વાહલા ખાવાને દોડેને, અકળાવી દે છે મુને ભારી.
વૃંદાવન કેરી શોભા, તમ વીણુ અમને તો નવ લાગે હવે સારી-સુ.
ગોવર્ધન તોળ્યો વહાલા ટયલી આંગળીયેને અમ પર ઢોળ્યો ગીરધારી,
મીરાંબાઈ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, શુદ્ધ પ્રભુ લેજો માહરી,—સુંદર

કબીર લજન. —રાગ લજન. પદ—

દયા ધરમ નહોં મનમેં, મુખડાં કયા દેખો દરપનમેં,
કાગજકા એક નાવ બનાયા, છોડા સમંદર જલમેં,
નુગરા બેઠન વાલા હુમે, મુગરા તરંગય ઉનમે,—મુ.
મુચ્છ સમારી પાધડી ખાંધી, તેલ લગાવત તનમેં,
ફુગરકા પાતી જોબનકા લટકા, ઠલગવેગા છીનમેં—મુ.
ઝોર કાયામાં ધાસ ઉગત હયે, ગૌઆ ચરત હયે બનમેં,
કહત કબીરા મુનોબાઈ સાધુ રહ ગઇ મનકી મનમેં—મુ.

વીર કુણાલ.

—:□:—

હું તો વીધ વીધ રંગ ખતાવું નેન નચાવું;
 ને લલચાવું મારા—કંથને; વશ કરવા.
 રીસ કરી જોઈ આડી આંખે, બૂમિ ખણુતી શરમાતી,
 હારે સખી લળી લળી હું લલચકાતી—
 મનાવતાં પણ હું મરડાતી, છણકે છટકી જાતી;
 કહે માફ કર કાલાવાલા, કરતાં હું હરખાતી.
 હારે સખી હસી હસીને ખસી જાતી;
 પગે પડે જ્યાં પ્રીતમજી, ત્યાં પાણી પાણી થાતી—
લજન-રાગ. ગઝલ—

શ્રીરામ કહેનેકી મઝા, જીસકી જાંખે આ ગયા;
 જીવન મુકત હો ગયા, ચારો પદારથ પા ગયા—ટેક.
 લુટી મઝા પ્રહલાદને, ઉસ નામકે પ્રતાપસેં
 નરસીંગ હો દર્શન દીયા, ત્રીલોકમેં જશ છાગયા—શ્રીરામ.
 એસા બીલન-સીવરી, કીસ પ્રેમસેં સુમરન કીયા;
 પરમાત્મા ધર આંધકે, ઉસ હાથકે ફેલ-ખા લીયા—શ્રીરામ.
 વાલ્મીકિ અજા અધમ, ઉસ નામકા સુમરન કીયા;
 સત કોટી રામાયન કરકે, પ્રભુ પદારથ પા ગયા—શ્રીરામ.
 સતકોટી કી તકસીરમે, જગ શંભુને પાયા ઉસે;
 જાપે કૃપા છનકી ભઠ્ઠી, સદગુરમે દર્શન દીયા—શ્રીરામ.
 સખસેં અડી દરજા કીયા, ભક્તોંકા ઇસ કવી કાલમે;
 નરસીંહકી હુડી દારીકામેં, શામરા સિકરા દીયા—શ્રીરામ.
 છા રહી કીરત ખીમલ, રતુરાજસી સંસારમેં,
 અખ કે માનીંદ તુલસી, પ્રેમ રસખસા દીયા—શ્રીરામ.

પરદેશીય-દ્ર.

—:□:—

પ્રિતી કરી ચું તરછોડી પરદેશી હાં.....હાં છોડી પરદેશી, (૨)-પ્રિતી.
 હાં છોડી પરદેશી, હાં છોડી પરદેશી હાં છોડી (૨)-પ્રિતી.
 ધુરી પંખીણી, પ્રેમ પીંજરમાં, આખર પાંખ મરોડી પરદેશી,
 હાં મરોડી પરદેશી.....મરોડી પરદેશી.....પ્રિતી.
 ત્યાગી કુમુદ વન, ભટકી એ ભમરા, આવ્યો અહીં શુ ફરી દોડી,
 ઉડી જા ઉડી જા, પંખી મુશાફર રેત રહી છે, હવે થોડી પરદેશી,
 હાં થોડી પરદેશી.....હાં થોડી પરદેશી.....પ્રિતી.

સતી તોરણ.

—ભજન—

જેસલ કરી લે વિચાર, માથે જમ કેરો માર,
 સંખ્યા જેવો સંસાર, તોળાંદે કરે છે પોકાર.
 આવોને જેસલરાય આપણુ મળીયે,

ખરા સંત હોયે ત્યાં જઈ ભળીએજી ?

આ ભવ આવીયો અવતાર માથે સદગુરુ ધાર,
 ભવું ધણીને દરબાર ખેડલી ઉતારે ભવપાર--આવોને.
 માતી એરણુમાં ઝોરાય, માથે ધરણુ કેરા ધાય,
 કુટે ફાકટીઆં કહેવાય, સાચાની ખરે ખર્ચુ થાય--આવોને.
 નવલખ કાચળીઓ અંધાય, ત્યારે ગાંધીડો કહેવાય,
 ફિરા માણુક હાટે વેચાય, તેનાં મુલ મોઘેરાં થાય--આવોને.
 નિત્ય નિત્ય ઉડી નહાવા જાય કાચલા ઉજળા ન થાય,
 એટા ગુણિકનો તે તો આપ કોને કહેવા જાય--આવોને.
 દેખા દેખી કરવા જાય, એ નર અધુરીયા કહેવાય,
 હાથમાં હીતો લઈને છતી આંખે કુવે પડવા જાય--આવોને.
 એવી ચાર જુગની વાણી સતિ તોરણ દેવી ગાય--આવોને.

લવ-કુશ —વૈરાગ્ય, લજન, રાગ. પદ—

જેને જરી જગી મુરખા, જેને જરી જગી,
અલ્યા સુતો શું અભાગી ! જીવ ! જેને જરી જગી,
સગાને સંબધી તહારાં, સુખનાં છે ખેલીરે. [૨]
ઠેલી મેલી જશે દુખમાં રડતોજ ત્યાગી-અલ્યા સુતો શું.
કાયાની માયાને તહારી, કર વુ વિખુટીરે [૨]
ટુટી ખુટી સાંધનારો-નથી કો વિરાગી-અલ્યા સુતો શું.
મ્હાઈં આ મ્હાઈં છે માની, ગુમાની શું થાનોરે [૨]
જતો હરખાતો માનો જશે હામ ભાંગી--અલ્યા સુતો શું.

અખજેનાં બધન. રાગ-“લજન”

જના હે જના, સખકો હે જના,
સોહન જસમે પહોચાના, ફિર નહિ આના જના—ટેક
કાયા બડ કચ્ચા ભાઇ, માયા બાદલકી છાઇ,
લડકા લડકી લુગાઇ, સ્વારથકી હે સગાઇ, મત હોના દિલગીર--
માલ ખજના મયના હાથી, ઘોડા ઓર સમયાના,
સખકો છોડ અકેલાહી જના, આવે પરવાના;
જખ એકલુ ન ચલે જહાના, ચક્તી નહીં તદખીર.—ટેક

સતી દ્રૌપદી.

—:□:—

ધરો કાંઈ હિત શિખામણુ ધ્યાન, ગર્વથી નથી નાથ કલ્યાણુ,
કુસંપે રણ્યું કોણુ આરામ, મેળવ્યું કોણુ મહીમાં માન.
અભિમાન પર્વત છે મોટો, હેઠળ હિંડી ખાઈ.....
ચડ્યા પડ્યા તે નર પછડાયા, જરમાં ગયા છુદાઈ-ધરો.
લંકા સરખો ગઢ દૂર્ધટ ને સમુદ્ર સરખી ખાઈ,
લંકે પતિ પણુ લંકે ન લાગ્યો, રણમાં ગયો રોળાઈ,

હિરણ્યાક્ષને—હિરણ્યકશ્યપુ, એ જખરજંગ એ ભાઈ,
નૃસિંહ રૂપે નખે વધેર્યો, માને ગયા મરડાઈ.....ધરો-
સતી તોરલ.

—લજન—

એક દીન એવો આવશે, જે રૂઢીયામાં સૌઈના સાથેરે,
સગા મીત્રના કારણે વીરા કાઈનું જોર નવ આવેરે.
કાઢો કાઢો એને મલ્ક કરે વીર, જાણે જન્મયા નોતારે,
ધટનો ધુંધટ દુર કર્યો ત્યારે રોકાયા દશ દરવાજરે,
આરે કાયાનો ધટ ઘેરીઓ ત્યારે, રોક્યો રેહનો રાગરે--એક.
સોળ વરસની સુંદરી તે ઉભી ટગમગ જીવેરે,
આરે કાયામાં હવે કાંઈ નથી ત્યારે ઉભી ધુરકે રૂવેરે.
બેની વળામણ શેરીયે માત અંધિયી વળશેરે,
સગાં સગાં તમે શું કરારે, સગાં વળાવીને વળશેરે;
સગાં તે વન કેરાં લાકડાં તે ભેગાં આવી બળશેરે--એક.
વિરાટ-પર્વ. રાગ ઉસ્તાદી લજન.

વરતન-મુખસે કાચો ન જાય તેરો રાધા કીશન મુસારી.
ફાગન મેં જખ હારી ખેલત, ખીહરત કુંજ ખીહારી,
શ્રી'દાખન્દકી કુંજ ગલીમેં, બહીઆ પકડ રંગઝારી,
કોષમેં આકર ભવેં ચઢાકર, તખ બોલી શ્રીજનારી.
મત રંગ ઝારો લાજ ધરો તુમ, હમહય નાર કુંવારી,
તુમ હો નીરલજ હમ નહી અથશે મુખશે સુનોગે ગારી
(તખ) ફગવા લીયે ખીન-જનને ન હુંગા-યું-હસકે-ખુલા મુસારી,
અખ કહાં જાઓ બચો મોરે આગે ભર મારી પીચકારી,
કહેને લગી સખ હાત જોડ—અય ગોકુલકે રખવારી,
તુમરે પ્રેમમેં બની હમ મુરખ, અંગીઆ ભીજ ગાઇ સારી,
અખતો છોડ દો ચીર હમારે તુમ જીતે હમ હારી.

સરોજની.**—સજન—**

મળ નહિં છોડે, ઠાલા શાને મથીને મરે.
 પાપી ભ્રમણા કાજે, ઘોળાં કાળાં શીદને કરો.
 મન જાણો છો ! મેં કયું કે, પણ કરનારો છે કોય;
 આદર્યા અધવચ રહ્યે ને, હરી કરે સો હોય,
 મિથ્યા વૈભવ માટે, નિર્દય જુલ્મી શીદને કરો.—કાળ
 નક્કી સમજો કાળ રાય ત્યમ, રંકે સર્વને ખાય;
 બાંધી મુઠીએ આવેલાં, સા ખાલી હાથે જાય.
 કરશો તેવું ભરશોરે ! પરમેશ્વરથી જરી તો ડરો—કાળ

ખોડાણો.**—વૈરાગ્ય સજન—**

જુદું જુદું જગત ખરું જણ્યે મારે.
 જુહી જનની, જુહા માયા, જુહી મોહ ભરેલી માયા,
 કાય કુપો છે કાયા, મમતા તાણુ મારે.
 ગગને જમે વાદળ ગોટો, પાણીમાં પ્રગટે પરપોટો,
 ખેલ વિચિત્રો ખેટો—સાચો જાણુ મારે.
 મારું મારું કરતાં મરતાં, દ્રવ્ય કાજ પાપે નહીં ડરતાં,
 મેરી ચાલ્યા દામ ખળતો ખાણુ મારે.
 જુહી જાણો જગતની બાજ, આતશબાજ જાણે ગાજ,
 અંતે સાને સોવું છે રમશાન મારે.

રાગ સાજ સંગ્રહ-હનુમાન સ્તુતિ—

ધન ધન મહાવીર બજરંગ, રાવણુ લંકે જજાને વાલે.
 આસા રધુનંદનકી પાય પહુંચે ગઢ લંકામે આય;
 ક્રોધિત હો હી આગ લગાય, રામકે કામ બતાને વાલે.—ધન.

[૧૩]

રાખનકી વાટીકા ફળરી, મારા અક્ષય કુમાર સુરારી;
 ફેસ ગયે બ્રહ્મ પાશ એકવારી, લીલા લલિત દીખાનેવાલે.--ધન.
 ચક્રી દુમ અશોકપર હર્ષાય, દિન્દી ઝટ મુદ્રિકા ગિરાય
 ચરનન ગિરે સિતાકે આય, પિયાકી ખબર સુનાનેવાલે.--ધન.
 સકિત મેધનાદ ને મારી, વ્યાકુલ ભયે લક્ષ્મન બલધારી;
 લાચે સંજીવની સુખારી, લક્ષ્મન પ્રાણુ બચાને વાચે.--ધન.
 માયા રચ અહિરાવન ધાય, જગ હર સે ગયા દોનો ભાય;
 રામકો લક્ષ્મન સહિત ઉઠાય, જગ પાતાલમે લાનેવાલે--ધન.
 દુષ્ટાકા મારો તકાલ, ભકતોકા કરિયે પ્રતિપાળ;
 શરણાંગત દિગ્ગ મન્નીલાલ, ધન બિદા બલપાનેવાલે.--ધન.
સતી તોરલ. —:□:— **રાગ-ગઝલ**

જીવન દિન ચારતું ચટકું નકામો મોહમાયાનો,
 ઉડી જવું આહા અતે કરીને ત્યાગ કાયાનો.
 થતાં દરબારનો ડંકો રહે નાં ગર્વ બંકાનો;
 શુરનો પણ સમય આવે સમાધિમાં સમવાનો.
 અરેરે ક્યાં માયાનો નકામો મોહ સંસારે,
 જુલે માની છતાં જાને ધારાવી ઢોંગ ડાહ્યાનો.

રા. નાથુલાલ. રાગ-ગરબો.

પાતળીયા	પાલવ	મેલોરે,	પાય	પડુ રે
અલબેલા	અળગા	રહોતીરે	પાય	પડું રે
છેગાળા	છેડો	મેલોરે	પાય	પડું રે

વ્હાલાજી મારા, મહીની, મદુકી મારી ટુટી (૨)

આ કંઈ મોતનામાળા ટુટી (૨) રે પાય પડું છું.--પાતળીયા.
 વ્હાલાજી મારા કંસનું રાજ નથી રૂકું. (૨)

[૧૪]

કોઇ જમને કહેશે કુડું (૨) રે પાચ પડું છું.-પાતળીયા.
 વ્હાલાજી મારા, ઝગડો ઝાઝો નવ કીજે, (૨)
 તુંને દાણુ શાનુ દીજે (૨) રે પાચ પડું છું.-પાતળીયા.
 વ્હાલાજી મારા દયાનો પ્રિતમ છે સોહાગી; (૨)
 મુને તારી માયા લાગી (૨) રે પાચ પડું છું.-પાતળીયા.

સુર્યકુમારી—

અક્કલની એક વાત શીખાવું જગમાં મોટી હાજહા
 શેઠ પાસ વાણુતરની એક સાચી સોટી હાજહા
 શેઠ કહે સાગરનું પાણી મીઠું છે તો હાજહા
 ખારી સાકર, ગળ્યુ મીઠું છે, તોપણ કહેવું હાજહા
 રાત અંધારી, શેઠ દીવસ કહે તોપણ કહેવું હાજહા
 મન પરખી માલીકનું સૌએ થઈ રહેવું બાધ હાજહા

શ્રી સત્યનારાયણ.

—:□:—

- કહુ આપ વીતી હું કર્મ કથા દુઃખીઆરી, કાળજીનું નાંખતી સંહારી.-કહું
- આ નગર સાધુ શેઠની, બહુ લાડલી દોકરી હતી;
- ખાતાં બગાસુ દાસીઓ, કંઈ લાખ બે હાજર થતી.-કહું
- મોતી હીરા પહેરી ચરણ, ધરણી પરે ના રાખતી;
- તે આજ ટુકડા કાળ તમ ધર, આવીને લીખ માંગતી.-કહું
- પતીને પીતાજી લેકને, વ્હાણે વિદેશે સંચર્યા;
- ચોરાઈ ગઈ લક્ષ્મી અને, આગે રખડતાં છે કર્મો.-કહું
- ચઢતી અને પડતી પ્રભુ, ચીરકાળ કોની ન રાખશે;
- લીખારી પગમાં ભૂપ થઈ, ભુપ થઈ લીખ માંગશે.-કહું

સતી તોરલ.

—લજન—

પાપ તહાં પ્રકાશ જડેજ પાપ તહાં પ્રકાશરે,
 ત્હારી ખેડલીને ખુડવા નહિ દડ જડેજરે-તોરલ કહે છે.
 હરણુ હયાં લખચાર તોરલ દે હરણુ હયાં લખ ચારરે,
 કંધક વનમાં મૃગલા મારીયા, તોળાંદેરે એમ જેસલ કહે છે
 કર્મ ત્હારાં સંભાર જડેજ ધર્મ ત્હારો સંભારરે-તારી ખેડલી.
 લુટી કુંવારી જન સતી નારી, લુટી કુંવારી જનરે,
 સાત વીશું મોડખધ મારીયા તોળાંદેરે, એમ-જેસલ કહે છે
 ધર્મ ત્હારો સંભાળ જડેજ ધર્મ ત્હારો સંભાળરે-તારી ખેડલી.
 તોડી સરૌવર પાળ, સતિ નારી તોડી સરૌવર પાળરે,
 ભાઇ ભાબીને મેં મારીયાં તોળાંદેરે એમ જેસલ કહે છે
 કંધક પરમાર્થ કર જડેજ કંધક પરમાર્થ કરરે-તારી ખેડલી.
 માથાના જેટલા વાળ સતિ નારી માથાના જેટલા વાળરે,
 એટલાં કુકર્મો મ્હેં કર્યા તોળાંદેરે એમ-જેસલ કહે છે.
 પાપ તાં પ્રકાશ જડેજ પાપ તહાં પ્રકાશરે;
 વિનવે જેસલરાય સતિને વિનવે જેસલરાય,
 મારી ખેડલી ઉતારો ભવ પાર, સતિ-મારી.

કંસવધ.

—ગરબો—

જમુનાને તીરે જડવાણે, સખી અંસરી અખતી,
 નંદલાલે વ્હાલે ચિત ચોરી મને આવરી અનાતી.
 જૂલાવી માં ભાન સાન કહાન ગયો હાંહાં,
 મને મોરલીએ મોહીતી ઉપજવી —જમુના.
 સાખી } મુંદરછમી જોઈછેલની, ઉપજ અંતરપ્રીત;
 નટવરગિરધર રથામમ, ચોટયુ માં ચિત.

[૧૬]

નયન નેહે નયાન્યાં વાલીડે સખી મુખ મલકાવી,
 છુપી છુપી કરી સાન, મને લીધીરે લોભાવી,
 ન ભાવે ખાનખાન નિંદ ન આવે હવે, લગન લલનાએ પ્રેમની લગાવી.
 સાખી } વીરણ થકી વિ'વાયલું, અંતર અતી અકળાય;
 } અળગો રહે અલબેલોડો, શું કરું સખી કિપાય. --જમુના

રંગતરંગ--

રાગ ગઝલ--

જગત પરવા નથી મુજને, વીરાગી હાલ મ્હારો છે
 અનીતી વાત છેડી દે, નીરાળો ખ્યાલ મ્હારો છે
 અરે કેવળ ઉદર ભરવા, પશુ પેરે ગુજર કરવું
 ન બનશે તે કદી કાળે, મનુષ્ય અવતાર મ્હારો છે
 બદીની છાપ બહારીને, શરીર શણગારવું મીથ્યા
 અવર શણગાર નથી ધરવાં શીયળ શણગાર મ્હારો છે
 રપહા કિંચીત ન કંચનની, મને તણવન જગત ભાસે
 સહુ દુઃખ દુર છે મ્હારાં, પ્રભુ રખવાળ મ્હારો છે
સુરદાસ.

—:□:—

દે કરકે મુજકો ઘોઠા વો માયા ચલી ગઈ !
 માયાકો મેરી લોકે વો માયા ચલી ગઈ !
 કરકે ઇશ્વારા અંખકા મુજકો લુભા ગઈ !
 મુજકો અકેલા છોડકે માયા ચલી ગઈ !
 તાકે હય છસ તરાંહ કોઈ અપને શીકાર કો !
 મુન્હમે પકડકે ચુહા વો બીદલી ચલી ગઈ !
 મયને કહાયા ઉનકો મુ'ખાંકો ભયેંગે !
 અમદાવાદ મુજકો છોડકે વો દીદલી ચલી ગઈ !
નીરલોભીકી હજમત એયસી વો'કર ગઈ !
 કરકે હજમત ઉલટે છુરેસે ચલી ગઈ !

સમાપ્ત.

હમારા તરફથી પ્રસિદ્ધ થયેલી લોકપ્રિય ૯

સંગીત ક્રોનોમીટર ગાયન સંગ્રહ. ભા ૧ થી ૮

(૧૬ ચીત્રો સાથે પચરંગી પુઠું.)

ચતુર સુંદર ગરબાવળી. (ફેન્સી પચરંગી પુઠું)

લલનાની લીલા અથવા રમણી રહસ્ય. (પચરંગી પુઠું)

અક્ષતુ પડીકું. ભાગ ૧-૨ સાથે પચરંગી પુઠું

અક્ષતુ પડીકું અથવા ખુખીનો ખજનો.

મલકાતી મોહિની અથવા કૃષ્ણ ખસરી.

મધુરી મેના અથવા મીઠું બુલબુલ.

સુરતની સુંદરી અથવા કખીયુગની કોયલ

સંગીત ભજનાવળી

ઝવહર મહેફીલ યાની પરસ્તાને ગૌહર. (પચરંગી પુઠું)

માસુકે-મે'ફીલ યાને ખાગે શુલશન

(બાર ચીત્રો સાથે ગ્રજલ કચાલી)

ગઝલે હિન્દ ભા ૧-૨ સાથે (પચરંગી પુઠું.)

ગઝલે હિન્દ.

માસુકે સુરત ઉર્ફે ગઝલે બુલબુલ

ખાગે શુલશન ઉર્ફે માલીનકી બેરી.

પરસ્તાને મહેફીલ યાને ગઝલે દીલ આરામ.

હસીનોહા મુજરા યાને કુલોંકા ગજરા—

ગઝલે ગૌહર યાને મે'ફીલ જૌહર.

૦-૨-૦

મનહર કાન્થમાળા અથવા સંગીત દ્રવ્યની પ્વની

૦-૬-૦

વીરેરે ' સુંદર રંગબેરંગી શાહીથી છાપેલા ઉડીને આંખ વળગે તેમ
ફેન્સી પુઠાવાળી ઉપલી બુકો ગરર ખરીદો. એ સીવાય ખીન કોઈ ચલ
ગળના પુસ્તકો માટે પુછો વેપારીઓએ એકવાર હમારા તરફથી પ્રગટ
થયેલા માલની અજમાયશ દઈ લાભ ઉઠાવવો. ખેલદ સસ્તા ભાવે. ફેરી-
યાને બહોળો લાભ. એકવાર ગરર મંગાવી ખાતી કરો.

લખો:—શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

રાણીતલાવ-સુરત.

સુરત બશનપુરી ભાગ્ય ઉપર આવેલા શ્રી “અનાવીલ ખંધુ” પ્રો. પ્રેમુમ

ગોવિંદજી હાથાભાઈ નાયકે છાપ્યું.

૩

